

8D01721 – Kazak Dili ve Edebiyatı Bilim Dalı
Doktor (PhD) akademik ünvanını (derece) hak etmek için
araştırmacı

ZAKIROVA ASSEL SEYDULLAYEVNA'nın
«Kazak Efsaneleri Dilini Öğretmenin Dilbilimsel-Kültürel ve
Bilişsel Yönleri» konulu tezi için yabancı bilimsel danışman

RAPOR

1. Araştırma Konusunun Önemi: Günümüzde antropolojik paradigmanın dalları arasında bilişsel dilbilim ve dilbilimsel kültür bilimi bulunmaktadır. Efsanelerin dilinin incelenmesi – dilbilimsel ve bilişsel yönlerde hikayeler – işin alaka düzeyini vurgular. Mitlere bilişsel ve dilbilimsel açıdan bakıldığında, dilinin incelenmesi, yeni bir yön edinilerek yeni bir eğitim paradigması tarafından çözülüyor gibi görünüyor. Efsanelerin ve efsanelerin dilbilimsel özelliklerinin öğretilmesinde bilgi genişliğinin gösterilmesi, çalışmanın alaka düzeyini de gösterir.

2. Elde Edilen Sonuçların Geçerliliği, Dayanıklılığı ve Yenilikçi Derecesi:

Tez yazarı Zakirova Assel Seydullayevna aşağıdaki sonuçlara ulaşmıştır:

- Kazak efsanelerinin tür özellikleri, türleri, çalışması, bilişsel ve eğitimsel önemi bilimsel olarak doğrulanmıştır;
- Efsanelerdeki dil-kültürel birimlerin özellikleri-hikayeler, öğrenme koşulları ve önemi bilimsel olarak doğrulanmıştır;
- Efsanelerdeki dil-kültürel birimlerin işlevleri tanımlanmış ve dilbilimsel ve bilişsel açıdan etkili öğretim yöntemleri sistematize edilmiştir;
- Üniversitelerde efsanelerin dilini öğretmek için bilişsel bir model geliştirildi, eğitim sürecine dahil edilmesinin etkili yollarını belirlemeyi amaçlayan deneysel ve deneysel çalışmalar yapıldı, sonuçlar özetlendi.

3. Tezde ulaşılan sonuçların Teorik ve Pratik Önemi:

Zengin bir dil-kültürel birimler kaynağı olarak efsane ve hikaye metinleri, öğrencilere nüfusun kültürel değerleri, yaşam tarzı, gelenekleri, tarihi olayları ve coğrafi özellikleri hakkında kapsamlı bilgiler sağlar. Araştırma çalışmasının bir parçası olarak ele alınan efsaneler, metin teorisi, kognitoloji, pedagoji, dilbilim ve folklorik bilim alanlarında yeni bilimsel keşiflerin teorik olarak tanıtılmasının temeli olabilir.

Araştırma çalışmasının sonuçları ve sonuçları, «Halk sözlü edebiyatı», «Kazak Dili öğretme metodolojisi», «Etnolinguistik», «Dilbilim-Kültürbilim», «Bilişsel Dilbilim», «Halk Bilimi sorunları» gibi özel seçmeli derslerin

üniversitelerde öğretilmesi sırasında eğitim içeriğinin sistemleştirilmesine, dönüştürülmesine ve kalitesinin iyileştirilmesine katkıda bulunacaktır. Çalışma materyalleri ve bir dizi sonuç, seminerlerin yürütülmesinde, dilbilimsel kültürel sözlüklerin derlenmesinde ve genç başvuru sahipleri tarafından doktora, yüksek lisans, diploma tezlerinin yazılmasında da kullanılabilir.

4. Tezin şekil ve içeriğiyle ilgili eksiklikler:

Bu tez, «Akademik derecelerin verilmesi kurallarının» temel maddelerine tamamen uygundur.

5. Tez Çalışmasının Bilimsel Kriterlere Uygunluğu:

Araştırma makalesi birbiriyle ilişkili üç bölümden, bir sonuçtan, kullanılan literatürün bir listesinden ve eklerden oluşmaktadır. Efsanelerin ve hikayelerin dilinin teorik temelleri sistematize edilmiş, eğitimlerinin dilbilimsel ve bilişsel yönleri incelenmiştir. Tez çalışmasının sonuçları ve sonuçları, bilimsel titizlikle tamamen bağlantılıdır.

6. Tezin temel ilkelerinin ve sonuçlarının yayımlanması ile ilgili gerekli materyallerin tam olduğuna dair açıklama:

Araştırmacı tez araştırması esnasında tezinin konusuyla ilgili Web of Science ve Scopus bilimsel veri tabanlarına dahil olan dergilerde – 1 makale, Kazakistan Cumhuriyeti Bilim ve Yüksek Öğrenim Bakanlığı Bilim ve Yüksek Öğretim Alanında Kalite Güvence Komitesi tarafından önerilen bilimsel yayınlarda – 3 makale, yurtdışındaki uluslararası konferansın bildirimlerinde – 5, Kazakistan Cumhuriyeti'ndeki uluslararası bilimsel konferansın bildirimlerinde – 1 ve 1 eğitim metodolojisi el kitabı yayınlanmıştır.

7. Tezin Derece Verme Kurallarının gerekliliklerine uygunluğu.

Bu tez, «Akademik derecelerin verilmesi kurallarının» bütün maddelerine uygundur. Sonuç olarak 8D01721- Kazak Dili ve Edebiyatı Bilim Dalı Zakirova Assel Seydullayevna'nın «Kazak dili efsanelerinin ve hikayelerinin öğretiminin dilbilimsel ve bilişsel yönleri» konulu doktora tezi katkılı ve özgün bilimsel çalışma olarak değerlendirilmiş ve tezin, jüri üyelerinin huzurunda savunulması uygun bulunmuştur.

M. Öcal

Yurtdışı Akademik Danışmanı
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Prof. Dr. M. Öcal OGUZ

Yüce-tepe Mahallesi
85. Cadde No:8
06570 Çankaya/ANKARA

+90 (312) 231 73 60

www.hacibayram.edu.tr

hacibayramveli@hs01.kep.tr

**8D01721 – «Қазақ тілі мен әдебиеті» білім беру бағдарламасы
бойынша Закирова Асель Сейдуллаевнаның
«Қазақ аңыз-әңгімелер тілін оқытудың лингвомәдени және когнитивті
аспектілері» тақырыбындағы
философия докторы (PhD) дәрежесін алу үшін дайындалған
диссертациясына шетелдік ғылыми кеңесшінің**

ПІКІРІ

1. Зерттеу тақырыбының өзектілігі. Қазіргі таңда антропоөзектік парадигманың салалары қатарында когнитивтік лингвистика мен лингвомәдениеттану болып отыр. Аңыз-әңгімелер тілін лингвомәдени және когнитивті аспектіде оқыту – жұмыстың өзектілігін көрсетеді. Аңыз-әңгімелерді когнитивті және лингвомәдени аспекті тұрғысынан қарастыра отырып, оның тілін зерттеу білім берудің жаңа парадигмасының жаңа бағыт алуымен шешімін тапқандай. Аңыз-әңгімелердің тілдік ерекшеліктерін оқытуда аялық білімнің кеңдігін көрсету де жұмыстың өзектілігін көрсетеді.

2. Алынған нәтижелер негізділігі мен дәйектілігінің, олардың жаңалығының дәрежесі. Диссертант А.С.Закирова зерттеу жұмысының міндеттерін жүзеге асыру барысында төмендегідей нәтижелерге қол жеткізген:

- қазақ аңыз-әңгімелердің жанрлық ерекшелігі, түрлері, зерттелуі, танымдық және тәрбиелік мәні ғылыми тұрғыда негізделді;

- аңыз-әңгімелердегі лингвомәдени бірліктердің ерекшеліктері, оқытылу жайы мен маңыздылығы ғылыми тұрғыда дәйектелді;

- аңыз-әңгімелердегі лингвомәдени бірліктердің атқаратын қызметі айқындалып, олардың лингвомәдени және когнитивті аспектіде оқытудың тиімді әдістері жүйеленді;

- жоғары оқу орындарында аңыз-әңгімелер тілін оқытудың когнитивтік моделі жасалынып, оны оқу үдерісіне ендірудің тиімді жолдарын айқындауға бағытталған тәжірибелік-эксперимент жұмысы жүргізіліп, нәтижелері қорытындыланды.

3. Алынған жұмыс нәтижелерінің теориялық және практикалық маңызы.

Аңыз-әңгімелер мәтіндері лингвомәдени бірліктердің мол қоры ретінде білім алушыларға халықтың мәдени құндылықтары, тұрмыс салты, дәстүрлері, тарихи оқиғалары мен географиялық ерекшеліктері туралы ауқымды ақпарат береді. Зерттеу жұмысы шеңберінде қарастырылған аңыз-әңгімелер мәтін теориясы, когнитология, педагогика, лингвомәдениеттану және фольклортану салаларына теориялық тұрғыда жаңа ғылыми тұжырымдар енгізуге негіз бола алады.

Зерттеу жұмысының қорытындылары мен нәтижелерін жоғары оқу орындарында «Халық ауыз әдебиеті», «Қазақ тілін оқыту әдістемесі», «Этнолингвистика», «Лингвомәдениеттану», «Когнитивтік лингвистика», «Фольклортану мәселелері» сияқты арнаулы элективті курстарды оқытуда білім

мазмұнын жүйелеуге, түрлендіруге және сапасын арттыруға септігін тигізеді. Сондай-ақ зерттеу материалдары мен бірқатар тұжырымдарын семинарлар жүргізуде, лингвомәдениеттанымдық сөздіктер құрастыруда және жас ізденушілердің докторлық, магистрлік, дипломдық жұмыстарды жазу барысында пайдалануға болады.

4. Диссертация мазмұнындағы және ресми рәсімделуіндегі кемшіліктер.

Диссертациялық жұмыс белгіленген талаптарға сай жазылған, рәсімделуінде кателіктер жоқ және мазмұны толық.

5. Диссертацияның жеке жазылған ғылыми квалификациялық жұмысқа қойылатын талаптарға сәйкес келуі.

Зерттеу жұмысы өзара сабақтасқан үш тарау, қорытынды, пайдаланылған әдебиеттер тізімі және қосымшалардан тұрады. Аңыз-әңгімелер тілінің теориялық негіздері жүйеленіп, оларды оқытудың лингвомәдени және когнитивті аспектілері қарастырылған. Диссертациялық жұмыстың түйіндеулері мен қорытындылары ғылыми тиянақтылығымен бір-бірімен өзара толық байланысқан.

6. Диссертацияның негізгі қағидасының, нәтижесінің, тұжырымдары мен қорытындыларының жариялануының жеткілікті толықтығына растама.

Диссертациялық жұмыстың негізгі мазмұны мен нәтижелері Web of Science Core Collection немесе Scopus деректер базасына енгізілген журналдарда – 1 мақала, Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігінің Ғылым және жоғары білім саласында сапаны қамтамасыз ету комитеті ұсынатын ғылыми басылымдарда – 3 мақала, шетелде өткен халықаралық конференция материалдарында – 5, Қазақстан Республикасында өткен халықаралық ғылыми конференция материалында – 1 және 1 әдістемелік құрал (авторлық бағдарлама) жарық көрді.

7. Диссертацияның Ғылыми дәрежелер беру Ережелерінің талаптарына сәйкестігі.

Закирова Асель Сейдуллаевнаның 8D01721 – «Қазақ тілі мен әдебиеті» білім беру бағдарламасы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін алу үшін дайындалған «Қазақ аңыз-әңгімелер тілін оқытудың лингвомәдени және когнитивті аспектілері» тақырыбындағы диссертациясы теориялық жағынан толық аяқталған, талаптарға сай жазылған тиянақты ғылыми зерттеу болып табылады және диссертациялық кеңеске қорғауға лайықты деп пікір білдіремін.

Шетелдік ғылыми кеңесші
Анкара Қажы Байрам Уәли
университетінің профессоры, ф.ғ.д.

Оджал Оғуз

Двадцать четвертого апреля две тысячи двадцать четвертого года

Перевод документа сделан мной с китайского языка на русский язык переводчиком Ботабаевой Жанат Тұңғышбайқызы (Диплом ЖБ 0074210 от 17 июня 2005 года) выданно Кызылординским государственным университетом им. Коркыт Ата проживающей по адресу: Республика Казахстан, город Кызылорда. ИИН 830813401473

Перевод верен: Ботабаева Жанат Тұңғышбайқызы

«24» апреля 2024 года Я, Макашева Эльвира Маратовна частный нотариус нотариального округа Кызылординской области города Кызылорда, действующий на основании лицензия №13008631 выданной Комитетом Регистрационной службы и правовой помощи Министерства юстиции РК от 31.05.2013 года.

Свидетельствую подлинность подписи мне известным переводчиком Ботабаевой Жанат Тұңғышбайқызы которая сделана в моем присутствии. Личность установлена, дееспособность проверена.

Зарегистрировано в реестре за № 1003
Взыскано: Согласно ст.30-1 Закона РК «О нотариате»

Нотариус Макашева Э.М.

тігіліп, нөмірленді

бетте